

VALENTIJN KRAAI en meneer Dood



Jenni Spangler

VALENTIJN
Kraai
en meneer Dood

Jenni Spangler



UITGEVERIJ
De Fontein
JEUGD



Niemand had gedacht dat hij het zou overleven.

Veel baby's haalden het namelijk niet.
Vooral baby's die in het werkhuis werden geboren.
De meeste daarvan werden niet ouder
dan een maand.

Wurmend en krijsend kwam hij ter
wereld, midden in de nacht. Hij maakte
zesentwintig mensen wakker. De directeur
had de rest van de dag een rothumeur.

Zijn dekentje was smerig en in zijn bedje waren
al meerdere kinderen de wiegendood gestorven.

Zijn naam was ook al tweedehands: hij
nam hem over van zijn oudere broer,
die er al twee jaar geen gebruik
meer van had gemaakt.

Als hij had geweten welke tegenslagen
hem te wachten stonden, dan had hij misschien
wel meteen besloten deze wereld over
te slaan en er weer vandoor te gaan.

Maar hij wist van niets.

Zijn moeders laatste daad voordat zij deze
wereld verliet, was de vroedvrouw smeken
haar baby weg te brengen naar het tehuis
voor vondelingen aan de rand van de stad.



Daar waren zoogsters en werden kinderen
onderwezen. Daar kreeg hij de kans om
op te groeien en iets te bereiken.

De kans om in leven te blijven.

Net als alle nieuwe vondelingen kreeg ook
hij een nieuwe naam, voor een nieuw begin.

Namen waren belangrijk, want een
verkeerde naam zou wel eens een
slechte start kunnen betekenen.

Zo kreeg hij de naam Valentijn, naar
de martelaar, en Kraai, naar de
inktzwarte vogel die door het raam
naar binnen keek terwijl de klerk
de papieren invulde.

Van de acht kinderen die op deze
dag naar het tehuis werden gebracht,
maakten slechts twee hun
twaalfde verjaardag mee.

Maar wees niet bang: dit is een vrolijk
verhaal. Want tegen alle verwachtingen
in was Valentijn Kraai een van die
twee kinderen. Hij heeft het gehaald!

Hou dat goed in gedachten.
Want straks wordt het grimmig.



**DE DOOD
KLOPT AAN
DE DEUR**

De beste verhalen beginnen met een einde. Zo ook dat van Valentijn.

Op wat tot dan toe de belangrijkste dag ooit was, werd hij nog voor de ochtendbel wakker. Hij sprong uit bed en trok voor het eerst van zijn leven gloednieuwe kleren aan, vouwde zijn oude vondelingenuniform netjes op en kamde zijn haar.

Hij sloot aan bij de rij voor het ontbijt, deed zijn ochtendgebed en at zijn pap in stilte, precies zoals hij dat elke ochtend had gedaan, zo lang als hij zich kon herinneren. Maar vandaag leek alles anders. Vandaag zat zijn tijd als vondeling erop. Hij mocht door dat ijzeren hek naar buiten en als leerling de wijde wereld in. De eetzaal voelde kleiner dan gisteravond. De tijd kroop veel te langzaam voorbij. Na bijna twaalf jaar hield

Valentijn het nauwelijks vol om ook nog maar één seconde langer te wachten.

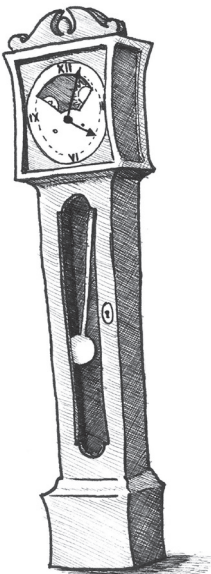
Negen jongens en elf meisjes zouden vandaag het Vondelingenhuis verlaten. Ze waren al van jongs af aan op dit moment voorbereid, want ze hadden leren lezen en schrijven, graven en naaien. Ze hadden manieren geleerd, ze kenden hun plaats en wisten dat ze moesten gehoorzamen.

In één enkele rij marcheerden ze over het binnenplein naar het grote ontvangstgebouw. Wat waren ze inmiddels allemaal groot geworden!

Tientallen gezichtjes van de kleinere kinderen verschenen achter de ramen, die mochten nog heel even toekijken en zwaaien voordat ze naar hun klaslokalen werden gebracht.

De oudere kinderen moesten in de gang plaatsnemen op lage bankjes tegen de muur, onder grote olieverfschilderijen van de belangrijkste geldschieters van het tehuis. De eerste drie jongens werden het kantoor van de administrateur in geroepen om te worden voorgesteld aan hun leermeesters, de hoeders van hun nieuwe avonturen. Een grote klok telde streng de laatste seconden af tot aan het moment waarop alles zou veranderen. Toen werd een meisje binnengeroepen. Tien minuten later nog twee.

Uiteindelijk bleven twee kinderen over: Valentijn Kraai en Filomena Mus. Zij waren



op dezelfde dag naar het tehuis gebracht, en zouden ook op dezelfde dag vertrekken.

Filomena leunde naar hem toe om de ruimte tussen hun banken te verkleinen en vroeg: ‘Waar denk je dat jij naartoe gestuurd wordt?’

Uit pure gewoonte keek Valentijn eerst naar links en naar rechts de gang in om er zeker van te zijn dat ze alleen waren. Jongens en meisjes mochten in het Vondelingenhuis niet met elkaar omgaan, en praten in de gangen was ook ten strengste verboden.

‘Je komt niet meer in de problemen als je met me praat,’ zei Filomena, voordat hij de kans kreeg om haar vraag te beantwoorden. ‘We zijn geen vondelingen meer! Eindelijk zijn we vrij!’

‘Ja, ik weet het! De meester zei dat veel van ons de zee op zullen gaan. Hij zei dat de oceaan zo groot is dat je wekenlang kunt varen zonder ergens land te zien. Alleen maar water om je heen, helemaal tot aan de randen van de aarde,’ vertelde Valentijn opgewonden. Het was gevaarlijk werk, de zeevaart, maar je kon er rijk mee worden als je eigenwijs genoeg was om het te overleven.

‘Is dat wat jij wilt doen?’

‘Ik weet het niet zo goed.’

Zijn maag kriebelde van de opwindning en de zenuwen. Het was net alsof er twee mensen in hem zaten die ruzieden om wie er de baas mocht zijn. De onverschrokken, volwassen avonturier die er klaar voor was om alles uit te proberen wat

de wereld hem te bieden had, en het weeskind dat zijn hele korte leven binnen de muren van dit tehuis had doorgebracht en geen idee had hoe hij zich moest redden als hij eenmaal buiten die muren stond. Maar hij wist dat zijn leermeester de brug naar die buitenwereld vormde.

Filomena moest ongeveer hetzelfde voelen, want hij had haar nog nooit zo nerveus gezien.

‘Je hebt geluk,’ zei ze. ‘Ik zal ongetwijfeld ergens in de huishouding gaan werken. Dan mag ik de rest van mijn leven de nachtpot vol urine van een ander schoonmaken...’

‘...en daar dankbaar om zijn,’ maakten ze de zin samen af, en ze schoten in de lach. Als er één les was die de vondelingen moesten leren, dan was het wel om dankbaar te zijn tegenover mensen die ouder en wijzer waren. Zij waren maar arme, jonge verschoppelingen die alles te danken hadden aan de vrijgevigheid van anderen. Vondelingen werden er regelmatig op gewezen dat vrolijk zijn, gehoorzaamheid en hard werken de sleutels vormden naar geluk, en als dat inhield dat je nachtpotten moest poetsen, dan was dat maar zo.

‘Wat zou jij kiezen als je alles zou kunnen doen?’ vroeg Filomena.

Dat was een lastige vraag. De wereld lag aan zijn voeten, als een soort banket waarvan hij de lekkerste hapjes en drankjes mocht proeven. ‘Ik geloof dat ik wel gelukkig zou kunnen worden als tuinman. Kijken hoe de dingen groeien. Of anders op een boerderij, waar ik voor de dieren kan zorgen.’

‘Weet je nog dat lammetje dat mevrouw Pryce zelf heeft

grootgebracht? Dat als een puppy overal achter haar aan liep?’

‘O! Ja!’ Die herinnering kwam ineens naar boven, zo warm en zacht als lamswol. Valentijn en Filomena hadden hun eerste jaren doorgebracht op het platteland. Hij herinnerde zich weinig uit de tijd dat hij zo klein was, maar hij wist nog wel dat ze vrij over het erf mochten rennen en met blote voeten door het gras en de modder hadden gelopen. Tot ze vijf jaar oud werden en terug moesten naar het Vondelingenhuis, waar hun een wereld vol uniformen, rechte rijen en strikte regels wachtte.

Het was een plotselinge en verwarrende verandering geweest en Valentijn dacht er liever niet te lang over na. Het was beter om aan de toekomst te denken, aan al die spannende mogelijkheden die hem te wachten stonden.

‘Wat ik ook wel zou willen...’ Valentijn deed zijn best om weer terug te komen op het eerdere onderwerp. ‘O, ik weet al wat: ik zou bakker kunnen worden. Dan kan ik me helemaal volstoppen met gebak en hartige taart, en dan hoef ik nooit meer pap te eten.’

‘O, ja! Vaarwel pap!’ zei Filomena. ‘Ik wil een heus avontuur beleven. Naar een plek zonder muren en regels. Niemand die me elke seconde van de dag zegt wat ik wel en niet moet doen. Sterker nog...’ Ze strekte haar benen en kantelde haar hoofd naar achteren. ‘Ik zou heel blij zijn als ik een deur voor mezelf had.’

‘Een deur?’

‘Ja, een deur. Dan kan ik die open- of dichtdoen en zelf beslissen of ik iemand wil binnenlaten. En dan hoef ik ook

niet de hele nacht naar het gesnurk van twintig meisjes te luisteren.’

‘Helemaal in je eentje?’ vroeg Valentijn. ‘Zou je dan niet eenzaam zijn?’

‘Je mag me best komen opzoeken, als je wat van dat gebak meeneemt.’ Ze glimlachte en keek hem vanuit haar ooghoeken aan. ‘Zolang je me maar niet voorschrijft wat ik moet doen.’

‘Dat beloof ik,’ zei Valentijn. Het klonk allemaal perfect. Maar in werkelijkheid zouden ze juist van elkaar gescheiden worden om zeven jaar lang Joost-mocht-weten-waar te gaan werken. Hij leunde meteen dichterbij haar toe. ‘Hoe vinden we elkaar ooit weer terug?’

Voordat ze antwoord kon geven, opende de administrateur de deur van zijn kantoorruimte. Ze gingen met een ruk rechtop zitten, hielden hun blik strak naar voren en legden hun handen netjes in hun schoot. Ze hoefden zich misschien niet meer aan de regels van het tehuis te houden, maar de training van de afgelopen jaren had haar sporen nagelaten.

‘Mejuffrouw Mus, deze kant op, alsjeblieft.’

Ze stond op en liep achter de administrateur aan. Voordat ze door de deuropening verdween, knikte ze Valentijn nog een laatste keer toe.

En toen bleef hij alleen achter.

In het Vondelingenhuis was niemand ooit echt alleen. Je at samen, speelde samen, werkte samen; je sliep zelfs met z’n tweeën in een bed. Het was nu veel te stil. Waarom duurde

het zo lang? Volgens de klok was het al middag. De andere vondelingen zouden nu de vloer vegen, de banken opruimen na het eten en dan aan hun middagtaken beginnen. Zouden ze hem vergeten zijn? Als zijn leermeester niet kwam, zou hij dan zijn uniform weer moeten aantrekken en moeten terugkeren naar het leslokaal? Die gedachte kon hij niet verdragen, niet nu hij zo dicht bij een ontsnapping was! De wereld buiten de muren riép hem.

Na een hele poos ging de deur van de administrateur dan eindelijk weer open.

‘Kom binnen, Valentijn Kraai. Je leermeester kan elk moment hier zijn. Je kunt in mijn kantoor wachten.’

Het zonlicht viel door de hoge ramen naar binnen en stofdeeltjes dansten en zwommen in de stralen. Het was hier stil, en ook al wilde hij nog zo graag de wijde wereld in, Valentijn wist ook dat hij deze plek zou gaan missen.

De administrateur rolde een perkamentrol open en overhandigde Valentijn een ganzenveer. ‘Dit is je leercontract. Je kunt het alvast ondertekenen.’

Het vel perkament was beschreven met een hoop opeengepakte woorden in een breed, krullerig handschrift. Valentijns vingers bleven even boven de pagina hangen terwijl hij probeerde de tekst vluchtig door te lezen om te ontdekken welk ambacht hij zou gaan leren.

‘Een zeer goed vooruitzicht... Werk zat, in elk geval! Ik kan



zelfs zeggen dat ik een dezer dagen ook even mijn opwachting zal maken.’ De administrateur tikte op de streep waar Valentijn zijn naam moest zetten. ‘Schrijf je naam maar hier.’

Hij deed wat hem gezegd werd en het document werd meteen ingenomen en weer strak opgerold.

‘Wie wordt...’ begon Valentijn, maar drie zware kloppen op de grote voordeur onderbraken zijn zin.

‘Daar zul je hem hebben,’ zei de administrateur, die door een tweede deuropening naar de hoofdingang liep. ‘Hij is een tikkeltje aan de late kant, maar dat geeft niet.’

‘Normaal gesproken,’ sprak een onbekende stem knarrend, ‘klagen mensen juist dat ik veel te vroeg kom.’

‘Aaaargh!’ Valentijn hoorde de administrateur een kreet slaken. Er klonk een bons en een krak toen er iets zwaars werd omgestoten. ‘Alle heiligen, bescherm onze zielen.’

Valentijn holde door het kantoortje en gluurde om de half-open deur heen. Hij was geschrokken, maar ook nieuwsgierig.

‘Ik ben hier om mijn leerling op te halen,’ zei de stem van de vreemdeling.

‘Er moet een vergissing zijn gemaakt.’ De administrateur leunde tegen de muur en hield zich met een hand vast aan een tafeltje. Op de grond lag een vaas in scherven.



Valentijn kon niet zien met wie hij sprak, maar de administrateur zag er doodsbang uit.

Heel eventjes vroeg Valentijn zich af of het echt zo erg zou zijn om in het tehuis te blijven, als hij daardoor de eigenaar van die schrikwekkende stem niet hoefde te ontmoeten.

Maar hij schoof die gedachte aan de kant. Hij besloot dapper te zijn en zijn toekomst met opgeheven hoofd tegemoet te treden.

‘Waar is het kind?’

Het had geen zin om dit nog langer uit te stellen. Valentijn ademde diep in en liep door de deuropening de hal in.

‘Ik ben hier.’

De man, nee, het ding, draaide zijn schedel om naar Valentijn en keek hem aan met twee roetzwarte holtes op de plek waar zijn ogen hoorden te zitten.

De gedaante was mensvormig, maar zeker weten geen mens. Hij was onvoorstelbaar lang; zijn hoofd raakte bijna het plafond. Op de plek van zijn gezicht was alleen een schedel te zien, en de figuur was gekleed in een lange, rafelige mantel die niet zozeer zwart was, maar nog veel donkerder, al kende Valentijn voor die kleur geen benaming.

‘Valentijn Kraai,’ zei het wezen, en hij stak zijn lange, knokkige vingers naar hem uit om hem een hand te geven. Zijn mond was niet meer dan twee rijen tanden zonder lippen, en toch wist Valentijn op de een of andere manier dat hij glimlachte. ‘Prettig kennis te maken. Ik ben de Dood.’



www.uitgeverijdefontein.nl

Oorspronkelijke titel: *Valentine Crow and Mr. Death*

Verschenen bij Simon & Schuster UK Ltd

© 2023 Jenni Spangler

Voor deze uitgave:

© 2023 Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling: Sandra Hessels

Omslagafbeelding: Flavia Sorrentino

Omslagontwerp: Flavia Sorrentino / Caren Limpens

Grafische verzorging: Jasmijn de Boer

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 261 6985 4

ISBN e-book 978 90 261 6993 9

ISBN audioboek 978 90 261 7006 5

NUR 283